

Eskişehir Rekreasyon Alanlarından Kentpark'ın Kullanım Tercihini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması¹

Hüseyin GÜRBÜZ², Veysel YILMAZ³

Özet

Bu çalışmanın amacı, Eskişehir kenti rekreasyon alanlarından birisi olan Kentpark'ın kullanım tercihini etkileyen faktörleri belirlemektir. Kent halkının Kentpark'ı tercihini etkileyen faktörleri ortaya koyabilmek için, incelenen literatür çalışmalarından geliştirilen anketten faydalanılmıştır. Anketin birinci bölümü demografik özelliklerden (cinsiyet, yaş, eğitim durumu ...), ikinci bölümden ise; kent parkın tercihini etkileyen tutum ifadelerinden oluşmaktadır. Anket verileri, bir aylık süre içinde rekreasyon amaçla parkı ziyaret eden 330 (137 kadın, 193 erkek) kişiyle yüz yüze yapılan görüşmeler sonucunda elde edilmiştir. Çalışmada park kullanıcılarının demografik özellikleri ve kentpark'ı rekreasyonel amaçlı ziyaretlerini etkileyen tutum ifadelerinin frekans ve yüzdelerle incelenmiştir. Halkın kentpark'ı tercihini etkileyen tutum ifadeleri yapılan faktör analizi sonucunda (Ulaşım İmkânları, Fiziksel Egzersiz Olanakları, Temizlik/Bakım, Güvenlik ve Cazibe) faktörleri altında toplanmıştır. Demografik özelliklerle faktörler arasındaki ilişki t ve F testiyle incelenmiştir. Temizlik/Bakım, Cazibe, ve Memnuniyet arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Yapılan çoklu regresyon analizinin sonucunda; Sadakatteki değişimin %58'ünü; Ulaşım İmkânları, Fiziksel Egzersiz Olanakları, Temizlik/Bakım, Güvenlik, Cazibe, Memnuniyetinin açıkladığı görülmüştür. Ayrıca park memnuniyeti ile diğer faktörler arasında da (Ulaşım İmkânları, Fiziksel Egzersiz Olanakları, Güvenlik, Cazibe, Sadakat) aynı yönlü anlamlı bir ilişkiler bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler

Eskişehir Kentpark
Rekreasyon
Faktör Analizi
Regresyon Analiz
Anket

Investigation Of Factors Effecting The Using Preferences Of Kentpark Which Is A Recreational Field In Eskişehir

Abstract

The aim of this study is to determine factors influencing usage preferences of Kentpark which is one of the recreational areas of Eskişehir. The questionnaire which is developed through the review of related literature is used for revealing factors influencing preference of Kent Park by town inhabitants. First and second parts

Keywords

Eskişehir Kentpark
Recreation
Factor Analysis
Regression Analysis
Survey

¹ 3rd International Annual Meeting of Sosyoekonomi Society kongresinde bir kısmı sunulmuştur.

² Yrd.Doç.Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, hgurbuz2002@gmail.com

³ Prof.Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, vyilmaz@ogu.edu.tr

of the questionnaire consists of demographic characteristics and the expressions of attitudes that influence Kent Park preference, respectively. Data were collected through face-face interviews which conducted with 330 persons (137 female and 193 male) who visited the park for recreational purposes in one month period. Demographic characteristics and items of attitudes that expresses recreational purposes are studied in terms of frequencies and percentages. As the consequence of factorial analysis, items of attitudes influencing Kent Park preferences are grouped among following factors: Transportation possibilities, physical exercise possibilities, cleaning/ maintenance, security and attractiveness. Connections between demographics and factors are analyzed by t and F tests. Meaningful differences among cleaning/ maintenance, attractiveness and satisfaction are found. 58 % of change in loyalty is explained by transportation possibilities, physical exercise possibilities, cleaning/ maintenance, security, attractiveness and satisfaction. Besides, positive meaningful relations between satisfaction from the park and other factors are found.

GİRİŞ

Sanayileşmenin artışı ile hız kazanan kentleşme süreci, toplumun yaşam alanlarının kırsaldan kentlere doğru yönelmesine neden olmuştur. Özellikle 1950'lerde kent yaşamına olan talep artışı, dünya nüfusunun büyük bir kısmının kırsaldan kentlere göç etmeye zorlamıştır (Çetinkaya, 2014:13; Çetinkaya ve diğerleri, 2015, 853). Günümüzde kentleşme ve sanayileşme hareketlerine sahne olan büyük kentlerimizin çoğunda nüfus artışına paralel olarak artan yapı yoğunluğu ve diğer plansız gelişmeler, yanlış yer seçimleri, kentlerin kırsal alanlarla ilgisinin kopmasına, kentteki mevcut açık ve yeşil alanların azalmasına neden olmaktadır. Fiziksel, sosyal, biyolojik ve çevresel yönden ortaya çıkan sorunlarla yüklü kentlerde, insanlara canlılık verecek, yeni bir enerji aşılayabilecek, özellikle rekreasyonel eylemlere olanak sağlayacak karakterde açık ve yeşil alanlara yani parklara ihtiyaç duyulmaktadır (Yılmaz ve diğerleri, 2003, 353). Ayrıca artan nüfus ve bu nüfusun kentlerde yaşama talebi, yerleşim ihtiyaçlarını karşılamak için her geçen gün toplumsal kullanıma açık doğal alanların ve kent çevresindeki ormanların tahrip olmasına neden olmakta, böylece kentte yaşayan bireylerin artan rekreasyonel ihtiyaçlarını karşılayacağı rekreasyon alanları azalmaktadır (Uzun ve Müderrisoğlu, 2010:68; Çetinkaya ve diğerleri, 2015: 853).

Rekreasyon, yenilenme, yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma anlamına gelen Latince *recreatio* kelimesinden gelmektedir. Rekreasyon kelimesinin Türkçe karşılığı da yaygın bir şekilde boş zamanları değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Bu, rekreasyonun boş zaman tanımı ile sıkı sıkıya ilişkili bir kavram olduğunu göstermektedir. Çünkü, rekreasyon her şeyden önce boş zamanı olan insanların gerçekleştirebilecekleri etkinliklerle ilgilidir. Boş zaman, insanların çalışma saatleri dışındaki zamanları tanımlar (Karaküçük, 1997:21,51; Orel ve Yavuz, 2003:62).

İnsanlar, çeşitli büyüklük ve zamanlarda ortaya çıkan boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek, gezme-görme, sağlık, beraber olma, heyecan duyma, farklı yaşantılar elde etme gibi pek çok amaçla, ev dışında veya ev içinde, açık veya kapalı alanlarda ya da pasif-aktif şekillerde, kent içinde veya kırsal alanlarda etkinliklere katılmaktadırlar. Herhangi bir

zorunluluk ya da yükümlülük olmaksızın değerlendirilme potansiyeli olan zamanlar boş zaman kavramı içine girer (Akyüz ve Türkmen:2016, 343).

“Rekreasyon” bir başka tanımı ise; insanların günlük yoğun çalışma temposu, alışagelmış yaşam tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden; tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen beden ve ruh sağlığını tekrar elde etmek için gerçekleştirilen etkinliklerdir. Bunun yanında zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan, bağımsız ve kendisine ait serbest zamanda isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denmektedir (Hacıoğlu ve diğerleri, 2003: 30; Çetinkaya ve diğerleri, 2016: 99).

Serbest zaman terimi ise; çalışma, uyuma, kişisel ve ev işlerinden sonra arta kalan bir zaman dilimi olarak tanımlanmaktadır. Ancak gerçekte serbest zaman tek bir kavram ya da boyutta tanımlanamayacak kadar karmaşıktır (Russell & Frances, 1996, s. 108). Serbest zaman; kişinin bütün zorunluluklarının dışında kalan, özgür olduğu bir zaman dilimidir. Bir başka deyişle, serbest zaman; bireylerin istedikleri gibi kullanabildikleri bir zaman dilimidir. Boş zaman ve serbest zaman kavramları birbirleriyle karıştırılan hatta çoğunlukla birbirleri yerine kullanılan kavramlardır ancak gerçekte boş zaman, serbest zaman içerisindeki bir kümeyi oluşturmaktadır. Mieczkowski serbest zamanı (free); hiçbir faaliyette bulunulmadan geçirilen zaman olarak, boş zamanı (leisure) ise; özel sayılabilecek nitelikteki faaliyetlere katılarak geçirilen zaman şeklinde ifade etmiştir. Bu çalışmada “leisure time” kavramının Türkçe karşılığı olarak serbest zaman kullanılmıştır. Serbest zamanın karakteristik özelliklerini; • Dıştan gelen zorlamalara bağlı kalmadan bireysel kontrolün sağlandığı, • Eğlenme, hoşnutluk, mutluluk duygusu uyandıran, • Herhangi bir ücretin alınmadığı, • Kendi kendine olan, tatmin edici deneyimlerin yaşandığı zaman aralığı biçiminde sınırlamak mümkündür. Bu zaman dilimi içerisinde gerçekleştirilen etkinliklere de rekreasyon adı verilmektedir (Demir & Demir, 2006: 37; Çetinkaya, 2014:8).

İnsanlar sosyal, kültürel, ekonomik ve fizyolojik olanakları ile serbest zamanlarını değerlendirmek ve kaybettikleri enerjilerini yeniden kazanmak amacıyla rekreasyon alanına yönelmektedirler. Bu nedenle kent insanının bu yöndeki gereksinmelerinin günlük yaşam çevresi içinde karşılanması ve bunu sağlayacak kentsel rekreasyon alanları büyük önem kazanmaktadır. Özellikle kentte bilinçsiz altyapı, yerleşim ve yetersiz ulaşım kaynakları gibi olumsuz durumların yarattığı sonuçlar, insan – çevre ilişkisinin sağlıklı biçimde yürümesini sağlayacak alanlara olan gereksinimi ve bu alanların planlamasının önemini arttırmaktadır (Sağlık ve Kelkit, 2014: 27).

Kent parkları; bireyleri kentin yoğun ve stresli ortamından uzaklaştırıp çeşitli pasif ve aktif rekreasyon olanaklarının bulunduğu minimum 40 hektarlıktır ve kente yaklaşık 2 - 4 km mesafede olup toplu taşıma araçları ile ulaşımı mümkün olan alanlardır. Kent parklarının içerisinde gölet ve spor alanları, yürüyüş ve koşu yolları, piknik alanları, spor kompleksleri, amfi tiyatro, restoran, çocuk oyun aletleri bulunan, bireylerin çeşitli etkinlikler düzenlemesine imkan veren, doğal güzellikleriyle planlı olarak tasarlanmış yeşil alanlardır (Özdemir, 2012; Polat, A. T., 2017; Özdemir, 2013:11).

Çalışmada incelediğimiz Eskişehir Kentpark'ta; 257 bin 552 m² alan üzerine yerleşmiş 1 adet kafeterya, 2 adet restoran ayrıca 5 adet büfe bulunmaktadır. Ayrıca 1 adet kapalı olimpik yüzme havuzu, 1 adet açık havuz, 1 adet çocuk havuzu, 310 metre uzunluğunda suni plaj yer almaktadır. Kentpark içerisinde yer alan 350 metrekarelik yapay plajda gerçek kumsal kumu kullanılmıştır. Kadın ve aileler ile yalnız gelen erkekler için ayrılan 2 bölümün bulunduğu plaj,

hava şartlarının uygun olduğu dönemlerde 2 adet de can kurtaranla hizmet vermektedir. 1,45 metre derinliği bulunan havuz hafta sonları 2 bin kişiden fazla misafiri ağırlamaktadır. Alan içerisinde 17 bin 382 m² alana sahip gölet, 17 bin 274 m² ada, 3 adet çocuk oyun alanı ve 1 adet engelli çocuk oyun alanı, 2'şer adet Arşimet su oyun elemanları, 2 adet açık hava fitness alanı, 1 adet gömme tuvalet, 8 adet prefabrik tuvalet bulunmaktadır. Alanda aynı zamanda 1 adet padok, 1 adet açık manej, ahırlar ve 500 m uzunluğunda atla gezinti alanı yer almaktadır. 7 bin 959 adet ağaç, 28 bin 106 adet süs bitkisi bulunmaktadır. Porsuk Nehri'ne kıyısı bulunan Kentpark'a, Porsuk'ta kullanılan teknelerle de ulaşma imkanı bulunmaktadır. (<http://www.plantdergisi.com/haber--eskisehir-kent-park--2508.html>; Gürbüz ve Veysel, 2017, 3).

Resim 1 :Kentpark Genel Görünüm

Resim 2 .Kentpark Plaj

Bu çalışmada temel olarak, Eskişehir ilindeki Kentpark ziyaretçilerinin rekreasyon deneyimlerine etki eden memnuniyet faktörlerinin ortaya koymak amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Çalışma, rekreasyonel amaçla Kentpark ziyaretçilerinin tercihlerini etkileyen faktörlerinin belirlenmesine odaklanmıştır. Bu nedenle ziyaretçilerin Kentpark'ı tercih etmelerinin nedenlerini belirleyebilmek için, çeşitli literatür çalışmalarından faydalanılarak bir anket geliştirilmiştir. Ankette kullanılan tutum ifadeleri: 1. Hiç Katılmıyorum, 2. Az Katılıyorum, 3. Orta düzeyde Katılıyorum, 4. Çok Katılıyorum, 5. Tamamen Katılıyorum şeklinde 5'li likert ile ölçülmüştür.

Veriler, Eskişehir Kentpark'ı ziyaret eden ve gönüllü olarak ankete cevap veren 330 kişi ile yüz yüze görüşme sonucunda elde edilmiştir. Yapılan pilot çalışma sonucunda geliştirilen ölçeğin oldukça güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kullanıcıların demografik özellikleri, ikinci bölümde ise tutum ifadelerinden oluşmaktadır.

Verilerin analizinde, açıklayıcı faktör analizi ve faktör analizi sonucu elde edilen faktör skorlarına çoklu regresyon yöntemleri kullanılmıştır.

ANALİZ

Araştırmada kullanılan ölçme aracının güvenilirliği Cronbach Alfa katsayısı hesaplanarak kontrol edilmiştir. Analiz sonucunda Cronbach Alfa katsayısı 0.923 olarak bulunmuştur. Bu katsayı ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir (Kalaycı, 2005:404-405).

Kentpark ziyaretçilerinin demografik ve çeşitli özellikleri Tablo 1'de verilmiştir. Tablo 1 incelendiğinde ankete katılanların %41,5'i erkek ve %58,5'si kadın olduğu, %94,2'si kentte yaşamakta ve parkta geçirilen en fazla ortalama süre ise %51,1 ile 1-2 saat olduğu görülmektedir. Parka ortalama geliş sıklığı ise, %39,4 ile 6 ayda bir defadır. Parka %63,6 oranıyla 3-5 kişilik gruplar halinde ve genellikle %63,3 oranıyla toplu taşıma araçlarını kullanarak geldikleri görülmektedir.

Tablo 1. Kullanıcıların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	Frekans	Yüzde %	Parka Ort. Geliş Sıklığı	Frekans	Yüzde %
Erkek	137	41,5	haft.1-2	17	5,2
Kadın	193	58,5	15de1	20	6,1
Yaş			ayda1	38	11,5
15-18	18	5,5	3ayda1	125	37,9
19-25	229	69,4	6ayda1	130	39,4
26-40	55	16,7	Ortalama kaç kişiyle gel.		

41-60	20	6,1	Tek	12	3,6
60+	8	2,4	2 kişi	98	29,7
Eskişehir’de yaşam			3-5 kişi	200	60,6
Evet	311	94,2	5-10 kişi	18	5,5
Hayır	19	5,8	10 +	2	0,6
Eğitim			Ulaşımı nasıl sağlarsınız		
İlköğretim	13	3,9	Yaya	44	13,3
Lise	43	13,0	Toplu taş.	209	63,3
Üniversite Öğr	234	70,9	Kendiaracım.	77	23,3
Üniversite	34	10,3	Kentte yaşam süreniz		
Lisansüstü	6	1,8	1-2 yıl	41	12,4
Parkta geçirdiğiniz ortalama süre			3-5 yıl	148	44,8
1 saat den az	47	36,2	6-10 yıl	55	16,7
1-2 saat	67	51,5	11-15 yıl	17	5,2
3-4 saat	14	10,8	16-20 yıl	23	7,0
4+ saat den fazla	2	1,5	20+	46	13,9
Toplam	330	100	Toplam	330	100

Çalışmadaki örneklem hacminin faktör analizi için yeterliliği Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve verilerin faktör analiz için uygunluğu ise Bartlett testi ile incelenmiştir. KMO ve Bartlett testi bulguları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. KMO ve Bartlett Testi

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)	0,81
Bartlett’ testi için Ki-kare	1418,593
Serbestlik Derecesi	105
Anlamlılık	,0001

Tablo 2’den de görüldüğü gibi KMO’nun 0,6’nın ($0,810 > 0,6$) üzerinde olması nedeniyle örneklem hacminin faktör analizi için yeterli olduğu şeklinde değerlendirilmiştir (Alpar,

2011:286). Barlett testinde ise, $p < \alpha$;[0,0001<0,05] olması 'Ho: Korelasyon matrisi birim matristir' hipotezinin reddedilmesini gerektirir. Bu durumda değişkenler arasında yüksek korelasyon olduğunu bir başka ifadeyle veri setinin faktör analizi için uygun olduğunu gösterir (Kalaycı, 2005: 322). Tablo 3'de açıklanan varyans yüzdeleri ve Tablo 4' de ise dönüştürülmüş faktör matrisi verilmiştir.

Tablo 3 . Açıklayıcı Faktör Analizi Sonucunda Elde Edilen Faktör Sayıları Ve Açıklanan Varyansın Yüzdesi

Faktörler	Başlangıç Özdeğerleri			Varimax rotasyon sonucu		
	Toplam	Varyans açıklama yüzdesi	Kümülatif yüzde	Özdeğerler	Varyans açıklama yüzdesi	Kümülatif yüzde
1	4,502	30,015	30,015	2,269	15,128	15,128
2	1,590	10,600	40,615	2,106	14,042	29,170
3	1,387	9,244	49,860	2,013	13,419	42,589
4	1,278	8,521	58,380	1,818	12,122	54,711
5	1,147	7,650	66,030	1,698	11,319	66,030
6	,790	5,267	71,297			
7	,685	4,570	75,867			
8	,576	3,840	79,707			
9	,538	3,589	83,296			
10	,488	3,250	86,546			
11	,455	3,035	89,581			
12	,444	2,958	92,539			
13	,407	2,711	95,250			
14	,371	2,472	97,721			
15	,342	2,279	100,000			

Tablo 4. Dönüştürülmüş Faktör Yükleri

Tutum İfadeleri	Faktörler				
	C	B	G	U	F
C30	,811				
C31	,704				
C33	,700				
C25	,613				
B23		,790			
B34		,746			
B21		,705			
G22			,796		
G26			,769		
G20			,734		
U13				,776	
U18				,726	
U10				,680	
F17					,865
F19					,786

Faktör analizi sonucunda tutum ifadelerinin 5 faktör altında toplandığını ve bu faktörlerin ise varyansın %66'sını açıkladığı görülmektedir. Bu faktörler sırasıyla Ulaşım İmkanları (U), Fiziksel Egzersiz Olanakları (F), Temizlik/Bakım (B), Güvenlik (G) ve Cazibe (C) olarak isimlendirilmiştir.

Benzer şekilde bağımlı değişken sadakat için ikinci faktör analizi sonucunda ise elde edilen bulgular sırasıyla Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 5. KMO ve Bartlett Testi

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)	,645
--------------------------	------

Bartlett' testi için Ki-kare	224,850
Serbestlik Derecesi	3
Anlamlılık	,0001

Tablo 6: Açıklanan Varyans Yüzdesi

Başlangıç Özdeğerler					
Toplam	Varyans açıklama yüzdesi	Kümülatif yüzde	Toplam	Varyans açıklama yüzdesi	Kümülatif yüzde
1,960	65,336	65,336	1,960	65,336	65,336
,637	21,243	86,579			
,403	13,421	100,000			

Tablo 7. Sadakat İçin Faktör Yükleri

Tutum ifadeleri	Sadakat
S36	,867
S37	,781
S35	,774

Çalışmada Memnuniyet (M) faktörü tek soruyla aşağıda verildiği gibi ölçülmüştür:

S39. KENTPAK'TAN genel memnuniyet düzeyiniz

① Hiç Memnun Değilim ② Az Memnunum ③ Orta Düzeyde memnunum ④ Çok memnunum ⑤ Tamamen Memnunum

Faktör ortalamalarının demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği *t* ve *F* testleriyle incelenmiştir (*H*₀: Faktör ortalamaları ile demografik özellikler arasında anlamlı farklılık vardır). Tablo 8'de Faktör ortalamaları cinsiyete göre farklı olup olmadığı için yapılan *t* testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 8. Cinsiyete Göre Faktör Ortalamaları İçin *t* Testi Sonuçları

Faktörler	C	B	G	U	F	S	M	
<i>t</i> değerleri	2,76	-3,32	-1,37	1,85	0,81	1,97	2,52	Kadın- Erkek
<i>p</i>	0,006	0,001	0,172	0,066	0,42	0,05	0,025	

Cazibe (C); Temizlik/Bakım (B) ; Güvenlik (G) ; Ulaşım İmkanları (U); Fiziksel Egzersiz Olanakları (F), Sadakat(S); Memnuniyet (M).

t testi sonucunda cinsiyete göre; Cazibe, Temizlik/Bakım, Sadakat ve Memnuniyet ortalamaları arasında 0,05 anlam düzeyinde farklılıklar anlamlıdır ($p < \alpha$). C, S ve M faktör ortalamaları kadınlarda erkeklerden yüksek çıkmışken B faktöründe ise bu durum tam terstir.

Yaş değişkeniyle faktörler arasındaki farklılık F testi ile incelenmiş ve yalnızca sadakat (S) anlamlı farklılık bulunmuştur (F=2,73; p=0,029). Bu farklılığa neden olan grup/grupların araştırılmasında yapılan LSD (En küçük anlamlı fark) testi sonucunda ise; (19-25) yaş grubuyla (15-18), (60 +) ve (26-40) yaş grubuyla (15-18), (60 +) yaş gruplarının neden olduğu anlaşılmıştır.

Eğitim değişkeniyle faktörler arasındaki farklılığın F testi ile incelenmesi sonucunda cazibe (C), sadakat (S) ve memnuniyet (M) arasında anlamlı farklılık bulunmuştur(Tablo 9).

Tablo 9. Eğitim ile Cazibe (C), Sadakat(S) ve Memnuniyet (M) Arasındaki F Testi

	Kareler toplamı	Serbestlik Derecesi	F	p
C	Gruplar içi 12,077	4	3,096	,016
	Gruplar arası 316,923	325		
	Toplam 329,000	329		
S	Gruplar içi 16,474	4	4,283	,002
	Gruplar arası 312,526	325		
	Toplam 329,000	329		
M	Gruplar içi 5,053	4	3,508	,008
	Gruplar arası 117,035	325		
	Toplam 122,088	329		

LSD testi sonucunda ise; Eğitimle, Cazibe (C) arasında anlamlı farklılığa neden olan gurubun ilköğretim mezunu ile üniversite öğrencileri ve üniversite mezunları arasında olduğu görülmektedir. Eğitimle, Sadakat (S) arasında anlamlı farklılığa neden olan gurubun ise, ilköğretim mezunu ile üniversite öğrencileri ve üniversite mezunları arasında olduğu görülmektedir. Eğitimle, Memnuniyet (M) arasında anlamlı farklılığa neden olan gurubun ilköğretim ve lise mezunu her iki grubunda yine üniversite öğrencileri ve üniversite mezunları arasında farklılığa neden olduğu görülmektedir.

Rekreasyon amaçlı park kullanıcılarının park memnuniyeti ile faktörler (C, B, G, U, F) arasındaki çoklu regresyon analizi sonucu Tablo 10'de verilmiştir:

Tablo 10. Park Memnuniyeti İle Diğer Faktörler Arasındaki Çoklu Regresyon Analizi

Model	Standartlaştırılmış	t Değerleri	Sig.(p)
	Katsayılar		
	Beta		
C	,282	4,715	0,0001
G	,182	3,975	0,0001
U	,184	3,975	0,0001
F	,176	3,922	0,0001
S	,236	3,779	0,0001

Çoklu regresyon analizi modeli (Bağımlı değişken park memnuniyeti)

Park memnuniyetini açıklamada bakım/temizlik (B) faktörü anlamlı olmadığı için denklemden çıkartılmıştır. Diğer tüm faktörler anlamlıdır.

Park Memnuniyeti=0,282C+0,182G+0,184U+0,176F+0,236S (standartlaştırılmış çözüm)

Analiz sonucunda cazibe faktörü park memnuniyetini açıklamadaki katkısı diğer faktörlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer faktörler sabit iken cazibe faktöründeki bir birimlik artış, park memnuniyetini ortalama 0,282 birim arttırmaktadır. Benzer şekilde park sadakatinin bir birim değişmesi de park memnuniyetini ortalama 0,236 birim arttırmaktadır. Park memnuniyeti ile faktörler arasında (Cazibe, Güvenlik, Ulaşım İmkânları, Fiziksel Egzersiz Olanakları ve Sadakat) aynı yönlü anlamlı ilişkiler bulunmuştur.

Park sadakati bağımlı değişken diğer faktörler bağımsız değişken olarak yapılan çoklu regresyon analizi ise Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Park Sadakati İle Diğer Faktörler Arasındaki Çoklu Regresyon Analizi

Model	Standartlaştırılmış	t Değerleri	Sig.(p)
	Katsayılar		
	Beta		
C	,575	13,485	0,01
B	,172	4,524	0,01
G	,137	3,507	0,001
U	,176	4,487	0,01
F	,081	2,080	0,038

M	,149	3,197	0,002
---	------	-------	-------

$$\text{Park Sadakati}=0,575C+0,172B+0,137G+0,176U+0,081F+0,149M$$

Tablo 11'deki analiz sonucunda da cazibe faktörü park sadakatini açıklamada en yüksek parametreye sahiptir. Cazibe faktörünün bir birim değişmesi park sadakatini ortalama olarak 0,58 birim arttırmaktadır. Sadakattaki değişimin %54'ünü; Cazibe, Temizlik/Bakım, Güvenlik, Ulaşım İmkânları, Fiziksel Egzersiz Olanakları ve Memnuniyetin faktörlerinin açıkladığı görülmektedir.

Park sadakatini açıklamada, memnuniyet değişkeninin modelden çıkartılarak elde edilen bir diğer çoklu regresyon analizi sonucu da Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Park Sadakati İle Diğer Faktörler Arasındaki Çoklu Regresyon Analizi

Model	Standartlaştırılmış Katsayılar	t Değerleri	Sig.(p)
	Beta		
C	,639	16,789	0,0001
B	,189	4,976	0,0001
G	,170	4,457	0,0001
U	,210	5,525	0,0001
F	,111	2,909	0,004

$$\text{Park Sadakati}=0,639C+0,189B+0,170G+0,210U+0,111F$$

Tablo 12'den modelde yer alan tüm faktörlerin anlamlı olduğu görülmektedir. Bulunan modelde Cazibe faktörünün bir birim değişmesi park sadakatini yaklaşık 0,64 arttırdığı görülmektedir. Sadakattaki değişimin %53'ünü; Cazibe, Temizlik/Bakım, Güvenlik, Ulaşım İmkânları ve Fiziksel Egzersiz Olanakları faktörlerinin açıkladığı görülmüştür.

SONUÇ

Eskişehir eğitim seviyesi, doğal güzellikleri, sosyal çevresi ve özgür öğrenci yaşantısı ile tam bir üniversite şehridir. Birçok öğrencinin il dışındaki üniversiteler listesinde ilk sıraları alan Eskişehir'de Anadolu Üniversitesini(aktif toplam öğrenci 1140288) ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi(aktif toplam 30981) olmak üzere 2 adet Devlet Üniversitesi bulunmaktadır. Ankete katılanların %69,4'ü 19-25 yaşlarında, %70,1'inin üniversite öğrencisi olduğu ve kent parkı ziyarette %63,3'le toplu taşıma araçlarının kullanıldığı göz önünde bulunursa Kentpark'a ulaşım imkanlarının daha da geliştirilmesi ziyaretçi sayısının artmasına neden olacaktır. Park memnuniyeti ile ilgili regresyon analizi incelendiğinde, temizlik/bakım

faktörünün anlamsız olması nedeniyle temizlik/bakım faktörüyle ilgili memnuniyet artırıcı iyileştirmelerin gözden geçirilmesi gerekmektedir. Park kullanıcılarının özellikle genç ve üniversite öğrencilerinin daha fazla kullandığı göz önünde bulundurulursa bu kişilere hitap eden fiziksel aktivite ve spor olanaklarını arttırmak park sadakatini ve park memnuniyetini arttırabilir. Park alanını ziyaret eden kişilerin genellikle parkta 1-2 saat (%57,9) geçirdikleri görülmektedir. Bu sürenin arttırılabilmesi için çeşitli etkinlikler planlanabilir.

Park memnuniyetini açıklamada en önemli faktörün cazibe olduğu belirlenmiştir. Diğer çoklu regresyon analizleri sonuçlarında ise, park sadakatini açıklamada cazibenin birinci sırada, ulaşımın ise ikinci sırada olduğu ortaya çıkmıştır.

Kentpark'a daha çok kullanıcı çekebilmek ve memnuniyeti arttırmak için; ulaşım imkanlarını geliştirilmesi, kentin her bölgesinden parka ulaşım imkanlarının arttırılması gerekir. Ayrıca park içinde de ulaşımı kolaylaştırıcı tasarımlar geliştirilmelidir. Parka fiziksel aktivite ve spor yapmak için gelen kişiler için koşu, bisiklet yolları ve egzersiz ihtiyaçlarını karşılayacak ekipmanlarla donatılması, bireylerin park kullanımına yönelik memnuniyet düzeylerinin arttırabilir.

Bu çalışma konuya ilişkin başlangıç ve taslak olarak görülmesi gerekir. Modele farklı faktörler ilave edilerek geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Alpar, R. (2011). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler*, Detay Yayınları:429.
- Akyüz, H., Türkmen, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği, *International Journal of Science Culture and Sport*, August: 4 (Special Issue 1), 340-357.
- Çetinkaya, G.(2014). Doğa Yürüyüşü Parkurlarının Turizm Amaçlı Değerlendirilmesi: Antalya Beydağları Örneği, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya.
- Çetinkaya, G., Erman, A. & Uzun, M. S. (2015). Rekreatyonel amaçlı park kullanıcılarının memnuniyet ve memnuniyetsizlik faktörlerinin belirlenmesi, *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 851-869.
- Çetinkaya, G., Yıldız, M. & Özçelik, M. A. (2016). Açık hava Rekreatyon Kapsamında Milli Park Kullanım Engelleri, *Mediterranean Journal of Humanitie*, VI/1, 99-114.
- Demir, C., Demir, N. (2006). Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler İle Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama, *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 6(1), 36-48.
- Gürbüz, H., Yılmaz, V. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Eskişehir Kentpark'a İlişkin Tutum Ve Bağlılıklarının Araştırılması, 3. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Sempozyumu*, Bişkek/Kırgızistan.
- Hacıoğlu N., Gökdeniz A., Dinç, Y. (2003). *Boş Zaman ve Rekreatyon Yönetimi Örnek Animasyon Uygulamaları*. Ankara 2003.
- Kalaycı, Ş. (2005). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın Dağıtım, Ankara.

Karaküçük, S. (1997). *Rekreasyon (Boş Zamanları Değerlendirme) Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma (İkinci Baskı)*, Ankara: Seren Ofset.

Orel, F., D. , Yavuz, M., C. (2003). Rekreasyonel Turizmde Müşteri Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(11), 61-76.

Özdemir, B. (2012). Kent Parklarının Kentsel Yaşam Kalitesine Katkıları. Yüksek Lisans Semineri, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Konya.

Özdemir, B. (2013). Konya İlinde Bulunan Bazı Kent Parklarının Kullanıcı Tercihleri Açısından Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Konya.

Polat, A. T., <http://www.plantmedia.com.tr/Yazar.asp?YaziID=242>, 22 Şubat 2017.

Russell, R. V., & Frances, K. S. (1996). Leisure as Burden: Sudanese Refugee Women. *Journal of Leisure Research*, 28(2), 108-121

Sağlık, A. Kelkit, A. (2014). Çanakkale Kent Halkının Rekreasyonel Eğilim ve Taleplerinin Belirlenmesi, *ÇOMÜ Ziraat Fakültesi Dergisi (COMU Journal of Agriculture Faculty)*, 2 (1), 27-36.

Uzun, S., , Müderrisoğlu, H. (2010). Kırsal Rekreasyon Alanlarında Kullanıcı Memnuniyeti: Bolu Gölcük Ormanı Dinlenme Yeri Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri: A, 1, 67-82.

Yılmaz, H., Yılmaz, S., Yıldız, N. D., (2003), Kars Kent Halkının Rekreasyonel Talep ve Eğilimlerinin Belirlenmesi, *Atatürk Üniversitesi. Ziraat Fakültesi Dergisi*, 34 (4), 353-360.